

МІЖПРЕДМЕТНА ВЗАЄМОДІЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 11 КЛАСІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОГО УЧНЯ-ЧИТАЧА

Н. І. Головченко, канд. пед. наук

Реалізація міжпредметних зв'язків (МЗ) у процесі вивчення української літератури є одним із завдань компетентісно орієнтованого навчання. Спектр міжпредметної взаємодії (українська мова, історія, зарубіжна література, інформатика та ін.), що сприяє розвитку предметної читацької та ключових компетентностей учнів 11 класів, окреслено в чинній програмі з української літератури.

Вивчення ключових понять з теорії літератури (ТЛ) є важливим змістовим чинником міжпредметної стратегії. Усвідомлене застосування літературознавчої термінології уможливорює аналіз художніх текстів української і зарубіжної літератури, тлумачення творів різних видів мистецтва.

На узагальнювально-впроваджувальному етапі дослідження доведено, що: 1) продуктивними формами та видами міжпредметної взаємодії у процесі навчання української літератури в 11 класі ліцею є компаративні студії з елементами структурно-стильового шляху аналізу художніх творів письменників-модерністів; 2) інтеграція різних форм і видів навчальної діяльності з мультимедійними технологіями уможливорює комплексні підходи до міжпредметних зв'язків на уроках української літератури і реалізується під час редагування статей українськомовної вікіпедії, створення буктрейлера чи відеопоезії; 3) застосування теоретичних понять в аспекті «міждисциплінарних контактів» сприяє розвитку діалектичного мислення школярів.

У практику навчальної діяльності учнів 11 класів впроваджено підручник з української літератури (рівень стандарту) А. М. Фасолі, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, В. М. Тименко, Г. Л. Бійчук, де міжпредметні стратегії щодо теорії літератури ефективно застосовуються в рубриках «Читацький довідник», «Читацький путівник», «Культурно-мистецький контекст», «Запитання і завдання», «Читацьке дозвілля», «Ваші читацькі проекти», «Читацькі діалоги».

Водночас констатовано, що автори окремих підручників для 11 класів, рекомендованих МОН України, під час тлумачення деяких понять з теорії літератури (наприклад, авангард/авангардизм, постмодернізм) не враховують акценти сучасного наукового літературознавчого дискурсу. Наголошено на доцільності включення до словника літературознавчих термінів для школярів уніфікованих дефініцій з теорії літератури. З'ясовано інтеграційно-розвивальний потенціал застосування міжпредметних стратегій у рубриці шкільного підручника «Запитання і завдання» і водночас зауважено, що в зазначеній рубриці окремих підручників бракує міжпредметних зв'язків із зарубіжною літературою.

Актуалізовано питання включення до шкільного словника термінів з мистецтва слова понять, що тлумачать явища літературного процесу початку 21 ст. (фентезі, нон-фікшн, пост-постмодернізм).